

ATIF ALMAK NEDEN ÖNEMLİ? H-İNDEKS

Atif BAYRAMOĞLU¹

TANIM

Atıf, Bilimsel bir çalışmada ya da sunumda, yazılan bir makale ya da yayında literatürden bulup kullanmış olduğunuz bir bilginin kaynağına yapılan referanstır. Diğer bir deyişle kullanmış olduğunuz bu bilginin başka bir kaynaktan alındığını söyleme şeklinizdir. Yapmış olduğunuz atıfla sadece bilgiyi başka bir kaynaktan almış olduğunuzu ifade etmiş olmazsınız, aynı zamanda bu bilgiyi aldığınız dergiyi, makaleyi, makalenin yazar/ yazarlarını, yayın tarihini, yayınevini ve daha fazlasını içerebilir. Bu suretle okuyucu makale ile ilgili detaylı bilgilere sahip olur. Makalenizde vermiş olduğunuz bilgi ile ilgili daha detaylı şeyler bilmek isterse makalenin tam metnine ulaşip detaylı bir şekilde okuyabilir.

Makalenin bir yerinde bir fikri desteklemek ya da reddetmek için birden fazla makaleye atıf yapıp oradaki bilgiyi derleyip ifade edebiliriz. Ya da başka bir yazar ya da yazar grubunun fikrini direk kendi cümlesi ile tırnak içerisinde alarak kullanabiliriz. Buna alıntı da denir. Öyle ya da böyle bir bilgiyi kullandığımızda, kullanmış olduğumuz kelime ya da cümlenin sonuna, bu bilgiyi bir yerden aldığınıza dair referans eklenmelidir. Metin içerisinde yapılan bu atıf rakam, üst rakam, parantez içerisinde bilgi özeti vs. şeklinde olabilir. Kullanılan referans stiline göre bir tercih yapılır. Aynı zamanda bu atıf yapılan yayın ile ilgili detaylı bilgiler Makalenin sonunda Kaynaklar ya da referanslar adı verilen ayrı bir bölümde verilir. Detayların hangi usulde, ne sırayla verileceği ve hangi detayları içereceği ile ilgili çok sayıda stiller vardır. Her derginin kendi kararlaştırmış olduğu bir stili vardır. Dergiler kendilerine has stillerde atıf yapılmasını talep ederler. Yazar kendi fikrinden alıntı yapmak zorunda değildir, ancak yayınlanmış yazılarına atıf yapması beklenir. Bununla birlikte makalenin yayınlandığı disiplinle ilgili herkesin bilebileceği genel geçer bilgiler için atıf yapılmasına gerek yoktur.

¹ Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi, atifbay@gmail.com

araç vardır: Scopus, Web of Knowledge, Google Scholar ve ResearchGate.⁴ Bu dört kaynaktan elde edilen H-endeksi puanların büyük ölçüde değiştiği ve bu kaynaklardan hangisinin herhangi bir amaç için güvenilir veya doğru bir bilgi kaynağı olduğu belirsizdir. H-endeksi, bir bilim insanı tarafından alınan atıfların sayısının, çalışmalarının uygunluğunun, yayınladığı makalelerin veya yayınladıkları dergilerin sayısından daha iyi bir göstergesi olduğu varsayımından kaynaklanmaktadır. Son yıllarda bilimsel yayın sayısında önemli bir artış olmuştur. Yayınlanan makale sayısı ve bu makalelere yapılan atıfları dengeli bir şekilde dikkate alır ve bu nedenle bilim adamları arasında karşılaştırmalar yapmak için yararlıdır. Bilimsel yaş arttıkça daha yüksek beklentileri baz alır⁵. Yani yeni başlayan bir bilim insanının birinci. yayınına 1 atıf geldiğinde h indexi 1 olur. Ancak 8. yayını yapan bir bilim insanının h indexinin 8 olması için 8 yayınının 8 ve üzeri atıf almış olması gerekir.

H-endeksi, toplam yayın sayısını (yani, üretkenlik) ve atıf sayısını (yani, bu yayınların kalitesi) birleştirdiğinden, bir araştırmacının genel bilimsel başarıları hakkında tutarlı bir tahmin yöntemi sunar. Başka bir deyişle, H-endeksi, bilimsel çıktının niteliğini ve niceliğini kümülatif bir yaklaşımla aynı anda ölçmeyi amaçlar H-endeksi, söz konusu yazarın h makale yayınlamış olması ve bunların her birine en az h kez atıf yapılmış olması için h'nin maksimum değeri olarak tanımlanır. Başka bir deyişle, h, en az h alıntısı olan h'den büyük makalelerin sayısıdır. Örneğin, H-indeksinin 20 olması, yazarın her biri 20 veya daha fazla atıf alan en az 20 makalesi olduğu anlamına gelir. Bir yazarın mümkün olan en yüksek H-endeksi, her makaleye toplam yayın sayısından daha fazla atıf yapılmışsa, yazılan yayın sayısına eşittir, mümkün olan en düşük H-endeksi ise, yayınlanmış veya alıntı yapılmış makalelerin yokluğuna karşılık gelen sıfırdır⁶.

Belirli bir platformda bir bilim insanının H-indeksini aramak için, bir yazarın tüm makaleleri en çok atıf yapılan makaleden en az atıf yapılan makaleye doğru sıralanmalıdır. H-endeksi, makalenin sayısı o makalenin atıf sayısını geçene kadar bu listeyi aşağı kaydırarak elde edilir.

SONUÇ

Son yıllarda yayın yapan araştırmacı sayısı ve dolayısı ile yayın sayısı artmıştır. Bu durumu doğru bir şekilde ölçme değerlendirme için sistemlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ölçümlerde en fazla kabul gören parametrelerden bir tanesi bir bilim insanının yayınlanmış makalelerine yapılan atıflardır. Bunları değerlendirmek için oluşturulan değişik indexler bulunmaktadır. H index öne çıkan değerlendirme sistemlerinden birisidir.

KAYNAKLAR

1. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=https%3A%2F%2Fmevzuat.gov.tr%2FMevzuatMetin%2F3.5.20158305.pdf&clen=224017&chunk=true Erişim tarihi. 17.03.2022
2. <https://clarivate-com-443.webvpn.bjtu.edu.cn/webofsciencegroup/essays/impact-factor/>. Erişim Tarihi 17.03.2022
3. Leydesdorff, L. Milojevic, S. Scientometrics. In: Micheal Lynch (Ed), International Encyclopedia of Social and Behavioral Sciences, Elsevier, 2015.
4. Teixeira da Silva, J. A., & Dobránszki, J. Multiple versions of the H-index: Cautionary use for formal academic purposes. Scientometrics, 2018; 115: 1107-1113.
5. Hirsch, J. E, Buela-Casal, G, The meaning of the H-index. International Journal of Clinical and Health Psychology, 2014; 14: 161-164.
6. Dinis-Oliveira, R. J. The H-index in life and health sciences: advantages, drawbacks and challenging opportunities. Current Drug Research Reviews Formerly: Current Drug Abuse Reviews. 2019; 11: 82-84.